

> voor andere disciplines gaat interresseren: mode, dans, choreografie.... Dan kom ik bij die decorstukken in de gang, en heb ik steeds meer zin om in mijn atelier een decor te bouwen waarin figuren figureren en ik er zelf ook tussen kan zitten en verdwijnen in mijn eigen werk."

Wanneer ben je als kunstenaar begonnen?

"Als kind was ik eenzellig en een dromer. Ik keek meer naar buiten dan dat ik oplette, op school had ik al gauw het idee dat ik niet veel kon. Het kostte me moeite om diploma's te halen. Ik tekende wel veel. Mijn moeder was vaak ziek en dan maakte ik een tekening voor haar. De huisarts of een specialist zag de tekening liggen en zei: 'Hé wie heeft die tekening gemaakt?' 'Die heeft mijn zoon gemaakt,' zei mijn moeder dan. Dan zei zo'n arts: 'Die jongen heeft talent.' Vanuit het gevoel dat je helemaal niets kon, was er blijkbaar toch iets waar je in uitblonk. Mijn vader werkte op de Rijkswerf als onderhoudsmonteur en mijn moeder was werkster. Het was een moeizaam bestaan, weinig geld. Tekenen gaf de mogelijkheid om aan de werkelijkheid te ontsnappen in die zorgelijke vijftiger jaren. Je kon in zo'n tekening verdwijnen, ook in combinatie met muziek. Voor Sint Nicolaas kreeg ik mijn eerste grammofoonplaat, het Vioolconcert van Mendelssohn van David Oistrach, prachtig.... Nu heb ik nog tekeningen van landschappen rondom Den Helder met herfstluchten en een enkel boompje. En door die viool van David Oistrach uit het tweede gedeelte, kon ik dat boompje heel gevoelig tekenen. Nog steeds heb ik dat de muziek me optilt en maak ik veel gebruik van muziek om op te stijgen. Dat muziek een belangrijke rol speelt in mijn werk, is toen al begonnen."

En er kwam ook allemaal andere muziek bij, natuurlijk.

"Ja, ik had een heel klein pickupje. De eerste grammofoonplaatjes die ik zelf kocht waren van Little Richard, Jerry Lee Lewis, en Elvis Presley natuurlijk. Die draaide ik als mijn ouders er even niet waren, anders moest ik ze terugbrengen naar de winkel. En het moment dat je thuiskwam en de naald erop zette.... Nog steeds kan ik niet langs een cd winkel lopen. Ik ben echt schatplichtig aan bovenal de toetsenist Joe Zawinul, aan Miles Davis, Otis Redding, maar ook Arabische zangers als Abdel Halim Hafez, Uhm Kalsoum, Warda, en de tango: Carlos Cardel, Astor Piazzolla... ik kan eindeloos doorgaan, hip hop van The Roots, en de Wu Tang Clan.... Mijn ouders vonden dat ik een degelijk beroep moest kiezen, dus kwam ik op de Rijksnormaalschool voor tekenleraren, die bleek achteraf nog beter dan de Rijksacademie, waar ik later nog op gezeten heb. Een vrij moderne opleiding, waar volgens mij meer kunstenaars vanaf kwamen dan tekenleraren. Er stond iets boven de deur, ik geloof op keramische tegels, daar moet ik nog steeds aan denken: 'Tekenen is spreken en schrijven tegelijk.' Dat is fascinerend, want daardoor kan ik dus elke dag, net als een pianist die een piano zoekt, mijn dagboeken voltekenen."

Je bent begonnen als tekenaar, later werd het grafiek, hoe kwam je dan tot schilderen?

"Ik werd ziek en dacht dat het kwam door alle oplosmiddelen en het salpeterzuur, waar ik altijd boven heb gehangen, dat ik dezelfde ziekte had die bij zeefdrukkers, huisschilders en dakbedekkers voorkomt. Ik zag er niet uit, was heel dik en heel wit geworden, een grote larve. Een tijdje

wilde ik niet etsen. Later bleek dat de oorzaak was dat mijn schildklier het niet meer deed. Uit onvrede dat ik heel veel ideeën niet kwijt kon, ben ik eerst dagboeken gaan tekenen om te spuien en kreeg ik ineens de sensatie dat je met tekenen en schilderen meteen kunt zien wat je aan het doen bent. Maar er was eigenlijk al een begin van onvrede geweest over het eindeloos drukken van etsplaten, ik wilde ook eens wat anders. Je had een prent gemaakt, was blij dat hij klaar was, maar dan moest je nog wekenlang drukken. De spanning van de eerste afdruk is altijd fantastisch, je voelt je oppermachtig. Daarna wordt het hard werken. Soms heb ik wel heimwee naar dat etsen, vooral in de winter boven die verwarmingsplaat hangen, de geur van drukinkt en vernis mou.... Etsen heeft ook met spiegelbeeld te maken, het moment van de eerste afdruk, de sensatie van dat het anders is geworden. Alleen, af en toe wordt het verkeerd anders. Ik ben wispelturig, tekenen kan ik niet te lang, dan moet ik weer schilderen. En als ik een tijdje heb geschilderd, denk ik: 'Getverderrie, ik wil die scherpte van de lijn.' En nu is dat ruimtelijke werk erbij gekomen. De afgelopen maanden heb ik al weer 40 dagboeken vol getekend. Elke keer als ik in de schuilkelder van die dagboeken kruip, je kunt het ook zien als een bouwput met schuttingen er omheen, ben ik eigenlijk bezig om te kijken of ik weer op een bepaalde manier wat dichterbij het ideaal kan komen om heel direct en krachtig mijn ideeën en belevenissen op papier, karton, of weet ik waarop, te zetten. Die dagboeken zijn eigenlijk de vingeroefeningen voor misschien een nieuwe periode. Daar zit ik nu in en ik weet niet hoe dat zich verder gaat ontwikkelen....."

Peter Bes (Den Helder '45), beeldend kunstenaar en winnaar van de Adriaan Roland Holst Kunstprijs 2012. Hij woont met zijn vrouw Irene Grijzenhout in een oud schooltje in Anna Paulowna.

Wat staan daar voor een grote dingen in de gang?

"Decorstukken, grote stukken karton, waar ik op schilder met acrylverf, zo probeer ik te ontsnappen aan het glas. Eigenlijk wil ik een beetje in de richting komen van schilderen op linnen. Maar ik ben nogal driftig met schilderen en ben bang dat ik een put in het linnen druk of er doorheen ga. Dan heb ik liever papier. Eigenlijk is het nog van vroeger, dat ik het liefst met waardeloos materiaal werk, als dat mislukt, geeft het niet. Ik werk achter elkaar door en moet

het eigenlijk hebben van de hoeveelheid. Dan is de vuilnisbak heel geduldig om het grootste gedeelte weg te gooien."

Maar je verwerkt tegenwoordig toch al het oude papier in je plastieken?

"Ja, tekeningen en zo. Nu zit ik al te wikken en te wegen welke oude tekeningen ik zal opofferen aan een colbertje van een figuur. Eind negentiger jaren maakte ik al runderschedels, windhonden en duiven. Een paar jaar geleden ben ik begonnen koppen te vouwen uit een stuk papier. Dat ging in het begin steeds mis, maar geleidelijk aan ontstond er echt een kop. Op een gegeven moment werden het portretten. Ik wou geen anonieme koppen maken, dus begon ik met musici en schrijvers: John Lee Hooker natuurlijk, Howlin' Wolf, die

heeft een prachtige markante kop, en de schrijvers Truman Capote en Arthur Miller. Ook probeerde ik vrouwen te vouwen, maar dat is een stuk moeilijker, dat moet toch allemaal veel ronder. Bij die kerels, zeker bij de blueszangers, kun je er flink wat groeven in maken. Ik kom gek genoeg een beetje in papiernood, want als ik bijvoorbeeld een broek maak voor een van de mannen, gebeurt het heel vaak dat die scheurt bij het aantrekken, en heb ik er wel 3 nodig. Het is toch anders dan stof, Irene zegt af en toe: 'God, heb je dat ook al uit elkaar getornd.' Dan heb ik een overhemd uit elkaar gehaald om te kijken hoe dat in elkaar zit. Door het plastische werk ben ik me gaan verdiepen in allerlei dingen waar ik me vroeger nooit in verdiepte, hoe zit een schoen, overhemd of broek in elkaar. Het wordt boeiend, omdat je je ook

>